

Гуманітаризація педагогічного процесу вищої технічної освіти

Вища школа - невід'ємний інститут суспільства, орієнтований, перш за все на розвиток духовності найбільш освічених його членів. Це одна з найважливіших сфер соціальної практики, яка не тільки забезпечує функціонування і розвиток науки, мистецтва, економіки, техніки, виробництва, державних органів, а й визначає майбутнє суспільства.

Засвоїти загальнокультурну складову вищої освіти - значить, усвідомити духовні цінності, які сприяють перспективному розвитку суспільства, зробити ці цінності своїми через визнання ідеалів, реалізацію еталонів та зразків поведінки, що сприяють досягненню що виникають в культурі перспектив.

Саме вища освіта створює нову культуру в особі освічених людей, відповідних за своїми знаннями, вміннями і переконаннями, які є трансляторами культури у сучасне суспільство, того, що відповідає перспективам розвитку людяності у людстві. Саме це дозволяє вважати освіту геномом розвитку суспільства, тим засобом, який забезпечує відтворення в людині кращого з того, що було досягнуто в минулому, і того, що перспективно для просування людства у майбутнє.

Сучасний спеціаліст технічного профілю повинен бути різнобічно ерудований, духовно розвинений. Він повинен досконало володіти професійною діяльністю, бути інтелігентом, людиною, що володіє великими соціальними знаннями, естетичним почуттям, високими моральними якостями, гуманністю, повагою до досягнень людства. Все це можливо тільки при підвищенні значущості загальнокультурної складової вищої технічної освіти.

Гуманітаризація вищої технічної школи (тобто орієнтація технічної освіти не тільки на технічні, але і на гуманітарні науки) важлива для розвитку і вдосконалення мислення фахівця технічного профілю не тільки у зв'язку із збагаченням асоціацій при вирішенні технічних і технологічних творчих завдань, вона важлива ще й для усвідомлення того, що будь-яка технічна розробка робиться в кінцевому рахунку для людини, вона повинна сприяти збільшенню «людського» в житті користувача пристрою, реалізованого на її основі.

Вища технічна освіта повинна не тільки орієнтувати студентів на підготовку до роботи в умовах сучасних технологій, а й сприяти їхньому виходу на новий рівень культури, що відповідає цим технологіям. «... Як природні, так і історичні науки показують нам людину як частинку величезного суспільства, як складової природи, показують нам, що людина тільки тоді здатна до повного розвитку, якщо вона усвідомлює, що вона частина цілого і що його благо у щасті всього суспільства і навпаки» - зазначалося в журналі «Технічна освіта» ще в 1894 р.

Тому, дуже важливо при підготовці фахівців технічного профілю враховувати значення викладання дисциплін гуманітарного циклу, які направлені на формування професійного мислення, виховання громадянськості, розвиток системи цінностей, смислової та мотиваційної сфер особистості.

Таким чином, забезпечується відповідність кваліфікаційним вимогам підготовки інженерів, а саме:

- комунікаційна готовність (володіння літературною та діловою письмовою та усною промовою на рідній мові; володіння як мінімум однією з найбільш поширених в світі іноземних мов; вміння розробляти технічну документацію і користуватися нею, вміння користуватися комп'ютерною технікою та іншими засобами зв'язку та інформації, до складу яких входять телекомунікаційні мережі; знання психології та етики спілкування, володіння навичками управління професійною групою чи колективом);

- здатність до творчих підходів у вирішенні професійних завдань, вміння орієнтуватися в нестандартних умовах і ситуаціях, аналізувати проблеми, ситуації, завдання, також розробляти план дій; готовність до реалізації плану і до відповідальності за його виконання;

- стійке, усвідомлене, позитивне ставлення до своєї професії, прагнення до постійного особистісного і професійного вдосконалення;

- володіння методами техніко-економічного аналізу виробництва з метою його раціоналізації та оптимізації, а також методами екологічного забезпечення виробництва та інженерного захисту навколишнього середовища.

Саме ці якості майбутніх інженерів найбільш важливі і для суспільства, і для самого випускника, оскільки вони визначають зрілість випускника і як громадянина, і як професіонала, забезпечуючи переваги їхньому власникові у професійній кар'єрі.

Але, сформованість цих професійних компетенцій - системний результат, що створюється протягом декількох років спланованої роботи багатьох людей. У цьому результаті праця розробників навчальних планів і програм поєднується з працею авторів підручників та навчальних посібників, зі спільною працею самого студента і багатьох викладачів, які керують його навчанням та проводять різноманітні заняття.

Саме ці якості виникають внаслідок взаємодії студента з кожним викладачем, але саме про них зазвичай менше всього замислюється викладач конкретної навчальної дисципліни, формально відповідальний лише за результати навчання «своїї» навчальної дисципліни. Тому, у процесі педагогічної діяльності, викладачу вкрай необхідно завжди усвідомлювати цілі та значення своєї викладацької діяльності, важливість внеску цієї діяльності в якісну підготовку майбутнього технічного фахівця.

Досвід показав, що наслідки технічних нововведень можуть виходити далеко за рамки техніки. Тому фахівець технічного профілю має бути перш за все суб'єктом культури, здатним з позицій культури усвідомити й оцінити морально загальнолюдські наслідки тих чи інших змін до сфери техніки.

Отже, гуманітаризація педагогічного процесу вищої технічної освіти - один із способів розвитку духовності, становлення інтелігентності випускників, подолання вузького професійного техніцизму мислення фахівців техносфери, які, крім вирішення своїх вузькопрофесійних завдань, повинні виконувати і таку суто важливу місію, як збереження і розвиток культури народу, його цивілізованості.